

Кучерява Мар'я Василівна
науковий співробітник
відділу методології бухгалтерського обліку
Державна навчально-наукова установа
«Академія фінансового управління»
Кучерявая Марья Васильевна
научный сотрудник
отдела методологии бухгалтерского учета
Государственное учебно-научное учреждение
«Академия финансового управления»
Kucheriava Maria
Scientific Researcher
of the Accounting Methodology Department
State Educational Scientific Institution
«Academy of Financial Management»

МОНІТОРИНГ ЗМІН ЗАКОНОДАВСТВА ЄС У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

МОНИТОРИНГ ИЗМЕНЕНИЙ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ЕС В КОНТЕКСТЕ РЕФОРМИРОВАНИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УКРАИНЕ

MONITORING OF AMENDMENTS IN EU LEGISLATION IN THE CONTEXT OF ACCOUNTING REFORM IN UKRAINE

Анотація. У статті розглянуто особливості імплементації норм Директиви 2013/34/ЄС до вітчизняного законодавства у контексті реформування системи бухгалтерського обліку та звітності підприємств України. Автором виокремлено та розглянуто основні положення нормативних документів, які регламентують процес реформування. Проаналізовано та оцінено поточний стан імплементації директивних вимог ЄС, зокрема ключові зміни, які вносяться Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 № 2164-VIII. Досліджено останні тенденції, пов'язані із удосконаленням регулювання сфери бухгалтерського обліку та звітності ЄС, зокрема ініціативу щодо запровадження звітування з податку на прибуток.

Автором запропоновано здійснювати перманентний моніторинг, вивчення та аналіз інновацій та належних практик у сфері регулювання процесів підготовки та представлення звітності суб'єктами підприємництва.

Ключові слова: Директива 2013/34/ЄС, реформування бухгалтерського обліку, звітність з податку на прибуток, належні практики.

Аннотация. В статье рассмотрены особенности имплементации норм Директивы 2013/34/ЕС в отечественное законодательство в контексте реформирования системы бухгалтерского учета и отчетности предприятий Украины. Автором выделены и рассмотрены основные положения нормативных документов, которые регламентируют процесс реформирования. Проанализировано и оценено современное состояние имплементации директивных требований ЕС, в частности, ключевые изменения, которые вносятся Законом Украины «О внесении изменений в Закон Украины «О бухгалтерском учете и финансовой отчетности в Украине» относительно усовершенствования некоторых положений» от 05.10.2017 № 2164-VIII. Исследованы последние тенденции, связанные с усовершенствованием регулирования сферы бухгалтерского учета и отчетности ЕС, в частности, инициатива внедрения отчетности по налогу на прибыль.

Автором предложено осуществлять перманентный мониторинг, изучение и анализ инноваций и надлежащих практик в сфере регулирования процессов подготовки и представления отчетности субъектами предпринимательства.

Ключевые слова: Директива 2013/34/ЕС, реформирование бухгалтерского учета, отчетность по налогу на прибыль, надлежащие практики.

Summary. The peculiarities of the implementation of provisions of Directive 2013/34/EU into national legislation in terms of Ukrainian undertakings' accounting and reporting system reform are examined. General provisions of the legislative regulating the reform are outlined and investigated by the author. The current state of implementation of EU directive requirements are analyzed and assessed (in particular, the core amendments provided by the Law of Ukraine «On amendments to the Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» on improvement of certain provisions» dated 05.10.2017 № 2164-VIII). The recent trends in the field of accounting and reporting system's improvement are investigated (in particular, the Initiative on implementation of income tax reporting).

The author proposed to carry out the permanent monitoring, studying and analysis of innovations and good practices in the field of regulation of preparation and presentation of reporting by undertakings.

Key words: Directive 2013/34/EU, accounting reform, income tax reporting, good practices.

Постановка проблеми. Роль бухгалтерського обліку на різних етапах та рівнях функціонування людської цивілізації є значною, оскільки інформація, яка ним продукується, є базою прийняття чітких та обґрунтованих рішень (від часів першого поділу праці і до часів розбудови суспільства знань).

Інформаційна функція, яка виконується бухгалтерським обліком, є основним інструментом реалізації багатьох завдань, що стоять перед суспільством на сьогоднішній день.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань реформування сфери бухгалтерського обліку та звітності в Україні, імплементації до національного законодавства вимог ЄС та вивченню кращої практики регулювання сфери бухгалтерського обліку та звітності з метою забезпечення її якості присвячено роботи таких науковців: Т. І. Єфіменко, В. М. Жук, Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник, З. В. Гуцайлюк, Р. І. Мачуга, Т. Г. Маренич та інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основною метою статті є дослідження поточних тенденцій та ініціатив щодо внесення змін до законодавства ЄС у контексті необхідності наближення вітчизняного законодавства до законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та звітності. Відповідно до поставленої мети в статті було поставлено та розв'язано наступні завдання:

- проаналізувати поточний стан імплементації директивних норм ЄС до вітчизняного законодавства;
- дослідити останні тенденції та зміни у європейському законодавстві у сфері бухгалтерського обліку та звітності.

Виклад основного матеріалу. З метою забезпечення неперервності відстеження змін, що вносяться до міжнародного законодавства, необхідно проаналізувати основні зміни, внесені до документів, що регулюють сферу бухгалтерського обліку та звітності, а також поточний процес врахування міжнародних вимог у національному законодавстві.

Впродовж останніх п'яти років ключовою зміною у законодавстві ЄС у сфері бухгалтерського обліку є прийняття нової бухгалтерської Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язаних з ними звіти певних типів компаній (далі — Директива 2013/34/ЄС). Даним нормативно-правовим документом визначено основні засади регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності, якими повинні керуватись у своїй регуляторній діяльності держави-члени ЄС.

Наша країна прийняла на себе зобов'язання із підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони щодо поетапного наближення національного законодавства до положень законодавства ЄС, у тому числі і Директиви 2013/34/ЄС.

Саме тому, з метою забезпечення відповідності сфери бухгалтерського обліку та звітності в Україні вимогам законодавства ЄС, у країні відбувається реформування цієї сфери. Згідно Закону України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» однією з пріоритетних сфер виконання цієї програми виступає бухгалтерський облік компаній (таблиця 1) [6].

У контексті реформування сфери бухгалтерського обліку та наближення вимог національного законодавства до європейського, Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 № 2164-VIII (далі — Закон) [5].

Даним законопроектом враховано основні положення Директиви 2013/34/ЄС, які стосуються класифікації підприємств та груп підприємств, введено поняття «підприємство суспільного інтересу» («суб'єкт суспільного інтересу» (public interest entity,

Таблиця 1

Законодавче унормування процесу реформування бухгалтерського обліку в Україні

Законодавчий документ	Положення
Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»	Розділ V «Мета та завдання першого етапу виконання програми»
Угода про асоціацію	Розділ V «Економічне та галузеве співробітництво», Глава 13 «Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит» визначає необхідність імплементації законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту
План імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту Міністерства фінансів України	Даним документом визначено перелік актів законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, імплементація яких здійснюється: Директива 2006/43/ЄС про обов'язків аудит річної звітності та консолідованої звітності; Директива 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємства
Стратегія сталого розвитку «Україна — 2020»	Розділ 3, пункт 1 («Реформа фінансового сектора»)
Коаліційна угода	Пункт 1.2, розділ X («Реформа фінансового сектору»): «Гармонізація вимог до учасників фондового ринку з директивами ЄС та посилення контролю за виконанням пруденційних вимог з подальшим підвищенням надійності учасників фондового ринку»
Програма діяльності Кабінету Міністрів України	Розділ X. Реформа фінансового сектору
Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року	Згідно Переліку актів законодавства ЄС у сфері фінансових послуг, які передбачено імплементувати відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, визначеного Комплексною програмою розвитку фінансового сектору України до 2020 року, положення Директиви 2013/34/ЄС мають бути імплементовані до українського законодавства у термін до 31 жовтня 2017 року

Складено автором за: [3, 4, 6, 8, 9, 10, 11].

PIE)) та інші нормативні і методологічні аспекти підготовки та оприлюднення фінансової звітності суб'єктами підприємництва України. Крім того, даним Законом вносяться зміни щодо запровадження нових форм звітування суб'єктами підприємницької діяльності — звіт про платежі на користь держави та звіт про управління.

Слід відмітити, що положення Директиви 2013/34/ЄС в окремих випадках відрізняються від вимог регулювань Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі — МСФЗ), а тому в Законі враховано, що суб'єкти господарювання, які при складанні фінансової звітності керуються МСФЗ, мають керуватись ними й надалі, а всі інші підприємства використовують національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (далі — НП(С) БО), гармонізовані з вимогами Директиви 2013/34/ЄС [5, 12].

Директива 2013/34/ЄС має велике значення у сфері регулювання підготовки та представлення фінансової звітності. Із прийняттям Європейським Парламентом цього документу було створено основу для нормативно-правового забезпечення бух-

галтерського обліку на території ЄС та поставлене завдання з імплементації його положень країнами, що ставлять на меті вступ до ЄС (зокрема, Україна).

Доцільним є здійснення розгляду поточних проєктів щодо внесення змін до Директиви 2013/34/ЄС.

Документом, що викликав чимало питань та спровокував обговорення серед професійної спільноти (державні регулятори, міжнародні професійні організації), став документ «Пропозиції щодо внесення доповнень до Директиви 2013/34/ЄС в частині розкриття інформації з податку на прибуток окремими підприємствами та галузями» від 12 квітня 2016 року [16]. Зміст даної пропозиції стосується запровадження такої форми звітності як звіт про податок на прибуток (у тому числі і консолідована форма такого звіту).

Документом щодо доповнення Директиви 2013/34/ЄС вноситься Розділ 10а «Звіт про податок на прибуток». Перейдемо до розгляду особливостей, які пропонує досліджуваний документ.

Суб'єктами підготовки та оприлюднення інформації з податку на прибуток виступають мультинаціональні компанії (далі — МНК), консолідований

оборот яких перевищує 750 млн євро (стаття 48 б). Звідси випливає, що жодних додаткових зобов'язань чи обтяжень прийняття даного проекту на мікро-чи малі підприємства не накладає. Слід відмітити, проте, що для будь-яких МНК, що знаходяться у третіх країнах (поза межами ЄС), під зобов'язання підпадатимуть їх дочірні підприємства або філії, які розміщені на території ЄС (МНК самостійно визначає, яке з філій або дочірніх підприємств є відповідальними за підготовку та оприлюднення такої інформації) (стаття 48 б).

Основним питанням, що постає перед суб'єктами, які підпадають під сферу регулювання даного документу, постає зміст запропонованої форми звітності. Відповідно до параграфу 2 статті 48в звіт складається з наступних відомостей: природа діяльності (вид економічної діяльності); кількість зайнятих працівників; чиста виручка (включаючи пов'язані сторони); прибуток до оподаткування; величина зобов'язання з податку на прибуток у країні; платежі, здійснені до держави впродовж року, в якому було отримано прибуток; сума накопиченого прибутку.

Наступним аспектом, який необхідно розглянути виступають часові обмеження щодо подання та оприлюднення звіту про податок на прибуток. Консолідований звіт по податку на прибуток буде оприлюднюватись у бізнес-реєстрі (ведеться податковими адміністраторами) з метою забезпечення визначеності та доступності з плином часу. Більше того, з метою посилення підзвітності суспільству, пропонується також робити доступними звіти на офіційних веб-сторінках компаній. З метою забезпечення принципу порівнянності з плином часу, звіти повинні залишатись доступними принаймні впродовж п'яти років. Виходячи зі змісту положень документу, держави-члени повинні запровадити колективну відповідальність адміністративних, управлінських та наглядових органів за подання та оприлюднення цієї інформації [16].

Процес суспільного обговорення та надання коментарів з приводу прийняття змін та доповнень до нового нормативно-правового документу є одним з основних етапів його опрацювання. Міжнародними професійними організаціями було надано коментарі та виокремлено основні проблемні аспекти, пов'язані із внесеними до розгляду Парламентом

ЄС пропозиціями. Таким проблемними аспектами виступають: необхідність врахування відмінностей між різними галузями діяльності, що виникають у сфері оподаткування; додаткові вимоги розкриття інформації (розкриття інформації щодо присутніх розбіжностей між сумами нарахованого та сплаченого податку на прибуток); узгодженість графіку оприлюднення інформації; забезпечення гнучкості до визначення інформації, що потребує розкриття та оприлюднення; потреба у захисті комерційно чутливої інформації; необхідність визначення меж суттєвості розкриття інформації [13, 14, 17].

Досліджуваний документ містить положення щодо підготовки та оприлюднення форми звітності, дані якої повинні відповідати інформації, що наводиться у звітності типу «country-by-country reporting». Остання — це стандартизована звітність, що надає можливість податковим адміністраціям різних країн бачити глобальну картину процесу звітування МНК про отримані прибутку, нараховані та сплачені податки, особливості економічної діяльності. Дана інформація є базовою для оцінки ризиків, визначених планом BEPS (Base Erosion and Profit Shifting Project), який за своєю суттю є методологією протидії мінімізації податків на транснаціональному рівні, що розроблена та запропонована Організацією економічного співробітництва та розвитку [2]. Питання підготовки, розміщення та оприлюднення звітності в розрізі країн (CBCR) є актуальним, оскільки з 1 січня 2017 року Україна офіційно приєдналась до BEPS Указом Президента України № 180/2016 «Про заходи щодо протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон» [7, 15].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Проведене дослідження обґрунтовує необхідність запровадження та здійснення перманентного моніторингу нововведень та змін, внесених до законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та звітності.

В умовах активної інтеграції України до Європейського Союзу, постійний моніторинг, вивчення та аналіз належної практики (на предмет законодавчих змін і новацій у сфері фінансової та нефінансової звітності) виступає одним із основних інструментів удосконалення регулювання сфери бухгалтерського обліку.

Література

1. Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄЕС 17 травня 2006 року http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_844
2. Київський портал підтримки та розвитку бізнесу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kievbusinesscentre.com.ua/accounting/faq/2648/>
3. Коаліційна угода Верховної Ради України восьмого скликання [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.afo.com.ua/doc/Coalition_Agreement_2014.pdf
4. Комплексна Програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року: розпорядження Нацкомфінпослуг від 11.06.2015 № 1367 (у редакції розпорядження Нацкомфінпослуг від 07.02.2017 № 219) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/%D0%9A%D0%9F%D0%A0%D0%A4%D0%A1%D0%A3_07.02.17.rtf.
5. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 05.10.2017 № 2164-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-viii>
6. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>
7. Про заходи протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон: Указ Президента України № 180/2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/1802016-19966>.
8. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України: постанова Верховної Ради України від 14.04.2016 № 1099-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1099-19>
9. Про Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
10. Про схвалення розроблених Міністерством фінансів планів імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 345-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/345-2015-%D1%80>.
11. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: міжнародний документ від 27.06.2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011
12. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 [Online]. Available at: URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034> [Accessed on 20 November]
13. FEE, The Federation comments on the European Commission's public Country by Country Reporting proposal [Online]. Available at: URL: https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/161115_FEE_public_CBCR_letter.pdf [Accessed on 20 November]
14. Insurance Europe: official website [Online]. Available at: URL: <http://www.insuranceeurope.eu/> [Accessed on 20 November]
15. OECD, About BEPS and the inclusive framework: OECD official website [Online]. Available at: URL <http://www.oecd.org/tax/beps/beps-about.htm> [Accessed on 20 November]
16. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of income tax information by certain undertakings and branches [Online]. Available at: URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016PC0198> [Accessed on 20 November]
17. Swedish Corporate Governance Board [Online]. Available at: URL: <http://www.corporategovernanceboard.se/> [Accessed on 20 November]

References

1. Dyrektyva 2006/43/Yes Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady pro oboviazkovyi audyt richnoi zvitnosti ta konsolidovanoi zvitnosti, shcho vnosyt zminy do Dyrektyv Rady 78/660/Yes ta 83/349/Yes i pryvnyiaie diiu Dyrektyvy Rady 84/253/Yes17 travnia 2006 roku http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_844
2. Kyivskiy portal pidtrymky ta rozvytku biznesu [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://kievbusinesscentre.com.ua/accounting/faq/2648/>
3. Koalitsiina uhoda Verkhovnoi Rady Ukrainy vosmoho sklykannia [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: http://www.afo.com.ua/doc/Coalition_Agreement_2014.pdf

4. Kompleksna Prohrama rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2020 roku: rozporiadzhennia Natskomfinposluh vid 11.06.2015 № 1367 (u redaktsii rozporiadzhennia Natskomfinposluh vid 07.02.2017 № 219) [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/%D0%9A%D0%9F%D0%A0%D0%A4%D0%A1%D0%A3_07.02.17.rtf.

5. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini»: Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 № 2164-VIII [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-viii>

6. Pro zahalnoderzhavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 № 1629-IV [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>

7. Pro zakhody proty dii zmeshenniu podatkovoi bazy i peremishchenniu prybutkiv zakordon: Ukaz Prezydenta Ukrainy № 180/2016 [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/documents/1802016-19966>.

8. Pro Prohramu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy: postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 14.04.2016 № 1099-VIII [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1099-19>

9. Pro Stratehiiu staloho rozvytku «Ukraina — 2020»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.01.2015 № 5/2015 [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

10. Pro skhvalennia rozroblenykh Ministerstvom finansiv planiv implementatsii deiakykh aktiv zakonodavstva Yes u sferi bukhgalterskoho obliku ta audytu: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.04.2015 № 345-r [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/345-2015-%D1%80>.

11. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: mizhnarodnyi dokument vid 27.06.2014 [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

12. About BEPS and the inclusive framework: OECD official website [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.oecd.org/tax/beps/beps-about.htm>

13. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>.

14. Insurance Europe: official website [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.insuranceeurope.eu/> Federation of European Accountants [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <https://www.accountancyeurope.eu/>.

15. The Federation comments on the European Commission's public Country by Country Reporting proposal: official FEE's letter [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: https://www.accountancyeurope.eu/wpcontent/uploads/161115_FEE_public_CBCR_letter.pdf.

16. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of income tax information by certain undertakings and branches [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016PC0198>

17. Swedish Corporate Governance Board [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.corporategovernanceboard.se/>